

Vertrouwelijk

Provincie Flevoland
T.a.v. de heer drs. P.C. Liedekerken
Postbus 55
8200 AB LELYSTAD

7 december 2016

Referentie: JLS/e0392067/MdG/ed

Betreft: rapportage van feitelijke bevindingen fractievergoedingen tweede tot en met het vierde kwartaal 2015

Geachte heer Liedekerken,

Wij hebben specifieke werkzaamheden verricht met betrekking tot de verkregen verantwoordingen inzake de fractievergoedingen over het tweede tot en met het vierde kwartaal 2015, zoals omschreven in onze opdrachtbrief van 14 september 2016 met referentie JLS/e0387323/JvT/ed. Deze rapportage bevat de uitkomsten van onze werkzaamheden.

1. Aard en reikwijdte van de verrichte werkzaamheden

Onze werkzaamheden zijn verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder Standaard 4400 'Opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden met betrekking tot financiële informatie'. Het doel van een opdracht tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden is het verrichten van die werkzaamheden die wij met provincie Flevoland zijn overeengekomen en het rapporteren over de feitelijke bevindingen. Aangezien wij slechts verslag doen van feitelijke bevindingen uit hoofde van de overeengekomen werkzaamheden betekent dit dat op de in de verantwoordingen inzake de fractievergoedingen over het tweede tot en met het vierde kwartaal 2015 opgenomen cijfermateriaal en toelichtingen geen accountantscontrole is toegepast en dat evenmin een beoordelingsopdracht is uitgevoerd. Dit houdt in dat aan onze rapportage geen zekerheid kan worden ontleend omtrent de getrouwheid van het in de jaarcijfers opgenomen cijfermateriaal en toelichtingen daarop. Het is de bedoeling dat u zelf een oordeel vormt over de werkzaamheden en over de in dit rapport weergegeven bevindingen en op basis daarvan uw eigen conclusie trekt. Wij wijzen u er op dat indien wij aanvullende werkzaamheden zouden hebben verricht of een controle- of beoordelingsopdracht zouden hebben uitgevoerd, wellicht andere onderwerpen aan het licht zouden kunnen zijn gebracht die voor u van belang kunnen zijn.

*PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Thomas R. Malthusstraat 5, 1066 JR Amsterdam, Postbus 90357,
1006 BJ Amsterdam*

T: 088 792 00 20, F: 088 792 96 40, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

2. Verrichte werkzaamheden

Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht:

1. Het voor het tweede tot en met het vierde kwartaal 2015 inzichtelijk maken van de geldende regelgeving, waaronder uw verordeningen.
2. Het aansluiten van de ingediende verantwoordingen per fractie (totaal 11 fracties) over het tweede tot en met het vierde kwartaal 2015 met de onderliggende administratie per fractie.
3. Het aansluiten van de in de administratie opgenomen bestedingen met onderliggende documentatie (facturen, bonnen, beschikking).
4. Vaststellen of de onderzochte kosten passen binnen de gestelde voorwaarden in de geldende wet- en regelgeving. Eventuele vragen hebben wij via email afgestemd met de penningmeesters van de fracties.
5. Het aansluiten van de verkregen inkomsten met onderliggende documentatie (bankafschriften, beschikking provincie Flevoland).

Beperking reikwijdte

Ten aanzien van de reikwijdte van de opdracht en de bovenstaand uitgevoerde werkzaamheden maken wij de volgende opmerkingen:

- Ons onderzoek is gericht op de verantwoorde lasten en baten. Wij hebben de stand van de reserves per 31 december 2015 niet betrokken in ons onderzoek. In artikel 7 van de “Verordening op de ambtelijke bijstand en fractieondersteuning, versie 2013” zijn voorwaarden opgenomen over de maximale hoogte van de reserve per fractie op 1 januari van een boekjaar en de wijze waarop overschotten worden teruggevorderd of verrekend. De hoogte van een mogelijk terug te vorderen of te verrekenen bedrag is geen onderdeel van ons onderzoek.
- Bij het onderzoek van de reiskosten hebben wij ons beperkt tot doornemen van de kostendeclaraties op bijzondere omschrijvingen (bijvoorbeeld verkiezingsdebatten). Tevens zijn wij nagegaan wat de hoogte is van de reiskostenvergoeding per kilometer. Wij hebben niet onderzocht of deze kosten worden vergoed uit een ander budget. Daarnaast zijn wij niet nagegaan of de verantwoorde hoeveelheid kilometers ook daadwerkelijk ten behoeve van de fractie zijn besteed en of het aantal kilometers juist is verantwoord.
- Op basis van het arrest van de Hoge Raad van 21 december 2012 (NJ 2013, 44) geldt dat de regels rondom uitbetaling van reiskosten zijn gewijzigd voor personen die onder de provinciale rechtspositieregeling vallen (Statenleden en burgerstatenleden). Met ingang van 2014 zijn de uitgangspunten volgens dit arrest van toepassing. Daarnaast zijn met ingang van 2014 de spelregels voor het vergoeden van aanvullende vergoedingen aan burgerstatenleden gewijzigd. De fracties zijn over de toepassing van de wijzigingen met ingang van 2014 op 16 april 2014 en 7 juli 2014 per mail geïnformeerd door de griffie van de provincie Flevoland. Wij zijn nagegaan of de uitgangspunten die de griffie heeft gemaild naar de fracties juist worden toegepast door de fracties.

- Wij hebben niet onderzocht of de kosten eventueel ook op een andere wijze zijn gedeclareerd.
- Wij hebben ons alleen gericht op de juistheid van de verantwoorde kosten. Wij hebben geen onderzoek verricht naar de volledigheid van de kosten. Tevens hebben wij geen onderzoek verricht naar de volledigheid van de verkregen bijdragen/opbrengsten van de fractie.
- Wij hebben geen expliciet onderzoek verricht naar de categorisering van de kosten in de financiële verantwoording.
- Wij hebben geen onderzoek verricht naar de fiscale gevolgen van bepaalde vergoedingen. Mogelijk kunnen fiscale risico's ontstaan. Deze aspecten zijn niet in ons onderzoek betrokken.

3. Uitkomsten verrichte werkzaamheden

1 Het voor het tweede tot en met het vierde kwartaal 2015 inzichtelijk maken van de geldende regelgeving. Dit op basis van de aangepaste verordening.

Onderstaand is de geldende regelgeving weergegeven. De regelgeving is in voorgaande jaren reeds afgestemd met de griffie van provincie Flevoland. In ons onderzoek hebben wij ons gericht op de volgende regelgeving:

- verordening op de ambtelijke bijstand en fractieondersteuning, versie 2013;
- verordening rechtspositie Gedeputeerden, Staten- en Commissieleden Provincie Flevoland, geldig sinds 1 januari 2008;
- de Provinciewet;
- met ingang van 2014 zijn de regels rondom uitbetaling van reiskosten voor personen die onder de provinciale rechtspositieregeling vallen (Statenleden en burgerstatenleden), alsmede het verstrekken van aanvullende vergoedingen aan burgerstatenleden gewijzigd. Over de gewijzigde regelgeving en de toepassing hiervan vanaf het jaar 2014 zijn de fracties door de griffie van de provincie Flevoland per mail geïnformeerd op 16 april 2014 en 7 juli 2014. De inhoud van deze mails hebben wij betrokken in onze werkzaamheden.

2 Het aansluiten van de ingediende verantwoordingen per fractie (totaal 12 fracties) over het tweede tot en met het vierde kwartaal 2015 met de onderliggende administratie per fractie.

Door alle fracties is een verantwoording ingediend. Niet bij alle fracties zijn hierbij ook een onderliggende administratie (overzicht met financiële details) aangeleverd. Wel zijn onderliggende facturen, bankafschriften en onderbouwende documenten bij de griffie ingediend.

Wij hebben een aansluiting gemaakt tussen de ingediende verantwoordingen met (indien beschikbaar) de onderliggende administratie en onderbouwende facturen/documenten.

3 Het aansluiten van de in de administratie opgenomen bestedingen met onderliggende documentatie (facturen, bonnen, beschikking)

De verantwoorde bestedingen zijn aangesloten met de onderliggende documentatie.

Onder punt 4 zijn hierbij de algemene bevindingen en bevindingen per fractie weergegeven.

4 Vaststellen of de onderzochte kosten passen binnen de gestelde voorwaarden in de geldende wet- en regelgeving

De bestedingen zijn aangesloten met onderliggende documentatie (zoals kostendeclaraties, bonnen, facturen). Hierbij is tevens onderzocht in hoeverre de bestedingen passen binnen de gestelde voorwaarden in de geldende wet- en regelgeving. Onderstaand zijn de geconstateerde feitelijke bevindingen weergegeven:

Algemene bevindingen

- Door de provincie Flevoland wordt een modelverantwoording gehanteerd. Volgens de modelverantwoording dient voor de verantwoording van de fractiegelden het kasstelsel gehanteerd te worden. Enkele fracties hanteren (gedeeltelijk) het baten- en lastenstelsel, of gebruiken het voorgestelde format van de provincie niet. Wij adviseren u de toepassing van het stelsel van verantwoorden op te nemen in de verordening.
- Door diverse fracties wordt gewerkt met ingediende kostendeclaraties van fractieleden. De procedure rondom het indienen en autoriseren van kostendeclaraties is niet altijd eenduidig per fractie. Wij adviseren de fracties hier een eenduidige administratieve procedure voor op te stellen en deze ook schriftelijk vast te leggen. Hierbij dient aandacht te zijn voor functiescheidingen in het proces van declareren, autoriseren en betalen van declaraties.
- Vanuit de fractievergoedingen worden door diverse fracties vergoedingen betaald ten behoeve van daadwerkelijke ondersteuning van de fractie c.q. het voeren van de administratie en verrichten van overige werkzaamheden. Dit is conform de verordening toegestaan. Wij hebben geconstateerd dat de vorm en de hoogte van deze vergoedingen per fractie verschillen. Er zijn fracties die een onkostenvergoeding per uur verstrekken, fracties die hiervoor een personeelsadministratie voeren en fracties die gebruik maken van de vrijwilligersregeling. Daarbij is in enkele gevallen onduidelijk of de onkostenvergoeding fiscaal een belaste of een onbelaste onkostenvergoeding betreft. Wij adviseren u, conform voorgaand jaar, te overwegen om één te hanteren systematiek af te spreken.
- Met ingang van 2014 zijn de regels rondom uitbetaling van reiskosten voor personen die onder de provinciale rechtspositieregeling vallen (Statenleden en burgerstatenleden), alsmede het verstrekken van aanvullende vergoedingen aan burgerstatenleden gewijzigd. De fracties zijn hierover door de griffie per mail geïnformeerd op 16 april 2014 en 7 juli 2014. Dit betekent dat burgerstatenleden geen vergoeding meer mogen ontvangen vanuit het fractiebudget. In enkele situaties hebben burgerstatenleden ook de functie van fractie assistent. Vanuit deze rol kan wel een vergoeding worden verstrekt. De huidige vergoeding is vaak gebaseerd op afgesloten overeenkomsten uit het verleden. Hierbij was het niet altijd duidelijk of de vergoeding betrekking heeft op de rol van burgerstatenlid of uit de rol van fractie assistent. Dit is na navraag wel expliciet toegelicht door de fracties. Wij adviseren de fracties de huidige overeenkomsten hierop nader te analyseren en waar nodig aan te scherpen.

Bevindingen per fractie:

VVD

- Geen bijzonderheden geconstateerd.

PVV:

- Geen bijzonderheden geconstateerd.

CDA:

- Geen bijzonderheden geconstateerd.

SP:

- Geen bijzonderheden geconstateerd.

D66:

- De verantwoording van D66 is ingediend voor de periode van 18 maart tot en met 31 december 2015. Dit aangezien de fractie in haar verantwoording aansluiting houdt bij de fractieperiode 2015/2018.

PvdA:

- Geen bijzonderheden geconstateerd.

ChristenUnie:

- Onder de rentelasten zijn renteopbrengsten verantwoord voor een bedrag van €355,35. Rentebaten behoeven niet verrekend te worden via de fractieverantwoording.
- Onder de rentelasten is een opbrengst verantwoord voor een bedrag van €16,89 dat betrekking heeft op een bijstorting door de fractie op de betaalrekening van de fractie. Dit betreffen eigen middelen van de fractie. Deze opbrengst hoeft niet verrekend te worden via de fractieverantwoording.

SGP:

- Geen bijzonderheden geconstateerd.

Partij van de Dieren:

- Geen bijzonderheden geconstateerd.

GroenLinks:

- Geen bijzonderheden geconstateerd.

50 Plus Partij:

- Geen bijzonderheden geconstateerd.

Senioren + Flevoland

- Wij hebben geen nadere onderbouwing ontvangen omtrent de terugbetaling aan de provincie Flevoland van €3.598,60.
- Er wordt een bedrag van €10,39 verantwoord met als omschrijving: 'attentie relatie bedrijfskring'. Daarnaast wordt een bedrag van €250,- verantwoord voor het opbouwen van een website. Wij hebben niet kunnen vaststellen in hoeverre deze kosten gemaakt zijn ten behoeve van de fractie.
- Er wordt een bedrag verantwoord van €17,80 (OV kosten E. Boshuijzen) echter is er onderbouwing toegevoegd voor een bedrag ten hoogte van €9,22. Wij hebben geen verklaring ontvangen voor dit verschil.

Het aansluiten van de verkregen inkomsten met onderliggende documentatie (bankafschriften, brief provincie)

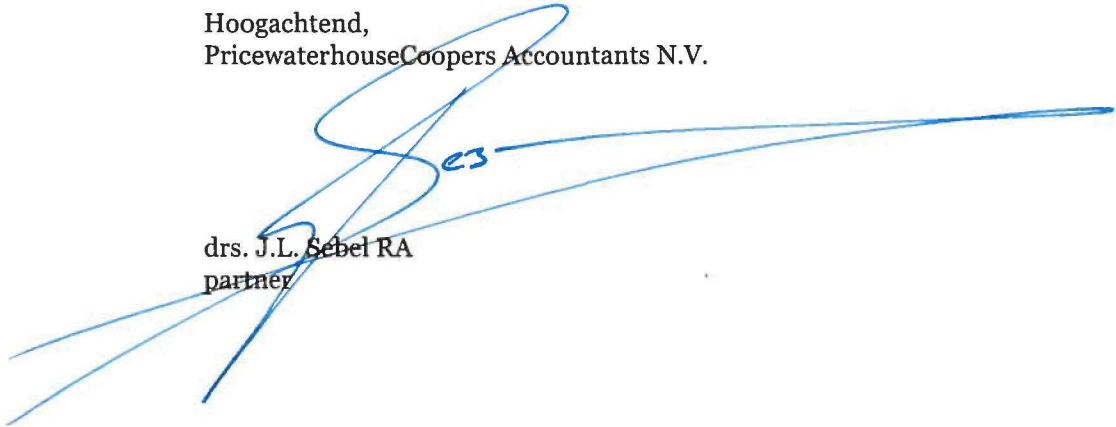
Voor alle fracties zijn de verkregen inkomsten aangesloten met onderliggende documentatie. Dit betreft veelal de toekenning van het budget door de provincie Flevoland. De inkomsten zijn hierbij concreet onderbouwd middels documentatie.

4. Beperking in het gebruik en verspreidingskring

Deze rapportage is uitsluitend bestemd voor provincie Flevoland, aangezien anderen die niet op de hoogte zijn van het doel van de werkzaamheden de resultaten onjuist kunnen interpreteren. Wij attenderen u er derhalve op dat de rapportage niet (geheel of gedeeltelijk) aan anderen mag worden verstrekt zonder onze uitdrukkelijke toestemming vooraf.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zijn gaarne bereid de inhoud van deze rapportage verder toe te lichten.

Hoogachtend,
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

drs. J.L. Sebel RA
partner

Bijlage: gehanteerde uitgangspunten bij de overeengekomen specifieke werkzaamheden betreffende de fractievergoedingen tweede tot en met het vierde kwartaal 2015

In ons onderzoek hebben wij ons gericht op de volgende regelgeving:

- verordening op de ambtelijke bijstand en fractieondersteuning, versie 2013;
- verordening rechtspositie Gedeputeerden, Staten- en Commissieleden provincie Flevoland, geldig sinds 1 januari 2008;
- de Provinciewet;
- met ingang van 2014 zijn de regels rondom uitbetaling van reiskosten voor personen die onder de provinciale rechtspositieregeling vallen (Statenleden en burgerstatenleden), alsmede het verstrekken van aanvullende vergoedingen aan burgerstatenleden gewijzigd. Over de gewijzigde regelgeving en de toepassing hiervan vanaf het jaar 2014 zijn de fracties door de griffie van de provincie Flevoland per mail geïnformeerd op 16 april 2014 en 7 juli 2014. De inhoud van deze mails hebben wij betrokken in onze werkzaamheden.

Welke kosten zijn toegestaan?

Elke fractie krijgt jaarlijks een vast deel per fractie en een flexibel deel per fractielid; dit voor zowel de algemene vergoeding als voor de tegemoetkoming in de personeelskosten. In onderstaande paragraaf wordt op basis van de regelgeving aangegeven aan welke doeleinden de bijdrage mag worden besteed.

Verordening op de ambtelijke bijstand en de fractieondersteuning versie 2013

Op basis van artikel 6 lid 1 dient de algemene financiële bijdrage als tegemoetkoming in de kosten voor het functioneren van de fractie.

Artikel 6 lid 2 Fracties besteden de algemene vergoeding om hun volksvertegenwoordigingen, kader stellende en controlerende rol te versterken”.

Artikel 6 lid 3 De fracties zijn vrij in het besteden van de bijdrage van lid 1 onder voorwaarde dat te allen tijde de relatie aangetoond kan worden tussen het bestede bedrag en het werk van de fractie.

Wat mag niet?

Op basis van de genoemde regelgeving hebben wij hieronder uitgewerkt welke kosten niet uit het budget fractieondersteuning gefinancierd kunnen worden.

Verordening op de ambtelijke bijstand en de fractieondersteuning versie 2013

Artikel 6 lid 4

De bijdrage mag niet gebruikt worden ter bekostiging van:

- uitgaven die in strijd zijn met wettelijke bepalingen en overige regelingen;
- betalingen aan politieke partijen, met politieke partijen verbonden instellingen of natuurlijke personen anders dan ter vergoeding van prestaties (diensten of goederen) geleverd ten behoeve van de fractie op basis van een gespecificeerde, reële declaratie;
- giften;
- uitgaven welke dienen bestreden te worden uit vergoedingen die de leden ingevolge het Rechtspositiebesluit Staten- en commissieleden toekomen;

Artikel 8 lid 3

Het is niet toegestaan in enig jaar ten laste van een volgend begrotingsjaar werkzaamheden van de fractie te financieren.

Verordening rechtspositie Gedeputeerden, Staten- en Commissieleden Provincie Flevoland

Op grond van deze regeling hebben de (individuele) Statenleden aanspraak op de volgende (on)kostenvergoedingen:

- Een maandelijks vergoeding voor de werkzaamheden van het Statenlid gebaseerd op een door het ministerie van BZK vastgesteld bedrag. Statenleden kunnen op basis hiervan niet op een andere wijze een vergoeding ontvangen wegens het verrichten van werkzaamheden als Statenlid.
- Uit de maandelijks onkostenvergoeding dienen de volgende kostencomponenten te worden bestreden:
 - representatiekosten;
 - vakliteratuur;
 - contributies en lidmaatschappen;
 - telefoonkosten;
 - bureaunkosten, porti;
 - zakelijke giften;
 - bijdrage aan fractiekosten;
 - ontvangsten thuis;
 - excursies.

Dit impliceert dat bovenstaande kosten van Statenleden niet mogen worden bekostigd uit de bijdrage voor fractieondersteuning.

- Reiskosten gemaakt voor het bijwonen van vergaderingen van Provinciale Staten of commissies van Provinciale Staten, dan wel reizen die op initiatief van de provincie Flevoland worden gemaakt, worden vergoed door de provincie Flevoland. Deze kosten kunnen derhalve niet worden bekostigd uit de algemene bijdrage voor fractieondersteuning.
- Gemaakte noodzakelijke verblijfkosten ten behoeve van voor de provincie gemaakte reizen (anders dan bijwonen van vergadering van Provinciale Staten of commissies van Provinciale Staten) worden door de provincie vergoed. Dit impliceert dat bovenstaande kosten van Statenleden niet mogen worden bekostigd uit de bijdrage voor fractieondersteuning.
- Kosten van cursussen, congressen, seminars en symposia die in het provinciaal belang door of namens de provincie worden aangeboden of verzorgd komen voor rekening van de provincie. Bij overige cursussen, congressen, seminars en symposia dient het Statenlid een gemotiveerde aanvraag bij de provincie in. De kosten hiervan komen voor rekening van de provincie als deelname van belang is in verband met de vervulling van het Statenlidmaatschap. Dit impliceert dat kosten van cursussen, congressen, seminars en symposia van Statenleden niet mogen worden bekostigd uit de bijdrage voor fractieondersteuning.
- Een computer, bijbehorende apparatuur en software worden door de provincie in bruikleen ter beschikking gesteld. Een alternatief is dat de provincie een tegemoetkoming verstrekt voor aanschaf of gebruik van een computer, inclusief apparatuur en software. Dit impliceert dat de kosten van aanschaf van een computer, bijbehorende apparatuur en software niet mogen worden bekostigd uit de bijdrage voor fractieondersteuning.

Commissieleden

Artikel 28: Commissieleden krijgen een vergoeding voor het bijwonen van vergaderingen van de commissie en haar subcommissies.

Artikel 29: reiskosten voor het bijwonen van de vergaderingen van de commissie worden vergoed door de provincie. De voorzitters van de commissie ontvangen een vergoeding voor reiskosten ter voorbereiding van de vergaderingen van hun commissies. Aan een commissielid worden vergoed de noodzakelijke verblijfkosten voor het bijwonen van de vergaderingen van de commissie.

Artikel 30: buitenlandse excursies of reizen worden vergoed door de provincie na goedkeuring door Provinciale Staten.

Dit impliceert dat bovenstaande kosten voor Commissieleden niet mogen worden bekostigd uit de bijdrage voor fractieondersteuning.

Mail provincie Flevoland van 16 april 2014 en 7 juli 2014 over gewijzigde spelregels reiskostenvergoeding en vergoeding burgerleden.

Met ingang van 2014 zijn de regels rondom uitbetaling van reiskosten voor personen die onder de provinciale rechtspositieregeling vallen (Statenleden en burgerstatenleden) alsmede het verstrekken van aanvullende vergoedingen aan burgerleden gewijzigd. De fracties zijn hierover door de griffie van de provincie Flevoland per mail geïnformeerd op 16 april 2014 en 7 juli 2014. Dit betekent dat:

- Reiskosten aan Statenleden en burgerstatenleden ten behoeve van de fractie niet meer ten laste van het fractiebudget verantwoord worden maar gedeclareerd worden bij de provincie Flevoland. Bij de uitbetaling worden de uitgangspunten van het Reisbesluit binnenland gehanteerd.
- Burgerstatenleden, naast de vergoedingen voor het bijwonen van de commissievergaderingen die door de Provincie worden betaald, geen aanvullende vergoedingen uit het fractiebudget ontvangen.

Vertrouwelijk

Provincie Flevoland
T.a.v. de heer drs. P.C. Liedekerken
Postbus 55
8200 AB LELYSTAD

7 december 2016

Referentie: JLS/e0392067/MdG/ed

Betreft: rapportage van feitelijke bevindingen fractievergoedingen tweede tot en met het vierde kwartaal 2015

Geachte heer Liedekerken,

Wij hebben specifieke werkzaamheden verricht met betrekking tot de verkregen verantwoordingen inzake de fractievergoedingen over het tweede tot en met het vierde kwartaal 2015, zoals omschreven in onze opdrachtbrief van 14 september 2016 met referentie JLS/e0387323/JvT/ed. Deze rapportage bevat de uitkomsten van onze werkzaamheden.

1. Aard en reikwijdte van de verrichte werkzaamheden

Onze werkzaamheden zijn verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder Standaard 4400 'Opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden met betrekking tot financiële informatie'. Het doel van een opdracht tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden is het verrichten van die werkzaamheden die wij met provincie Flevoland zijn overeengekomen en het rapporteren over de feitelijke bevindingen. Aangezien wij slechts verslag doen van feitelijke bevindingen uit hoofde van de overeengekomen werkzaamheden betekent dit dat op de in de verantwoordingen inzake de fractievergoedingen over het tweede tot en met het vierde kwartaal 2015 opgenomen cijfermateriaal en toelichtingen geen accountantscontrole is toegepast en dat evenmin een beoordelingsopdracht is uitgevoerd. Dit houdt in dat aan onze rapportage geen zekerheid kan worden ontleend omtrent de getrouwheid van het in de jaarcijfers opgenomen cijfermateriaal en toelichtingen daarop. Het is de bedoeling dat u zelf een oordeel vormt over de werkzaamheden en over de in dit rapport weergegeven bevindingen en op basis daarvan uw eigen conclusie trekt. Wij wijzen u er op dat indien wij aanvullende werkzaamheden zouden hebben verricht of een controle- of beoordelingsopdracht zouden hebben uitgevoerd, wellicht andere onderwerpen aan het licht zouden kunnen zijn gebracht die voor u van belang kunnen zijn.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Thomas R. Malthusstraat 5, 1066 JR Amsterdam, Postbus 90357, 1006 BJ Amsterdam

T: 088 792 00 20, F: 088 792 96 40, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

2. Verrichte werkzaamheden

Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht:

1. Het voor het tweede tot en met het vierde kwartaal 2015 inzichtelijk maken van de geldende regelgeving, waaronder uw verordeningen.
2. Het aansluiten van de ingediende verantwoordingen per fractie (totaal 11 fracties) over het tweede tot en met het vierde kwartaal 2015 met de onderliggende administratie per fractie.
3. Het aansluiten van de in de administratie opgenomen bestedingen met onderliggende documentatie (facturen, bonnen, beschikking).
4. Vaststellen of de onderzochte kosten passen binnen de gestelde voorwaarden in de geldende wet- en regelgeving. Eventuele vragen hebben wij via email afgestemd met de penningmeesters van de fracties.
5. Het aansluiten van de verkregen inkomsten met onderliggende documentatie (bankafschriften, beschikking provincie Flevoland).

Beperking reikwijdte

Ten aanzien van de reikwijdte van de opdracht en de bovenstaand uitgevoerde werkzaamheden maken wij de volgende opmerkingen:

- Ons onderzoek is gericht op de verantwoorde lasten en baten. Wij hebben de stand van de reserves per 31 december 2015 niet betrokken in ons onderzoek. In artikel 7 van de “Verordening op de ambtelijke bijstand en fractieondersteuning, versie 2013” zijn voorwaarden opgenomen over de maximale hoogte van de reserve per fractie op 1 januari van een boekjaar en de wijze waarop overschotten worden teruggevorderd of verrekend. De hoogte van een mogelijk terug te vorderen of te verrekenen bedrag is geen onderdeel van ons onderzoek.
- Bij het onderzoek van de reiskosten hebben wij ons beperkt tot doornemen van de kostendeclaraties op bijzondere omschrijvingen (bijvoorbeeld verkiezingsdebatten). Tevens zijn wij nagegaan wat de hoogte is van de reiskostenvergoeding per kilometer. Wij hebben niet onderzocht of deze kosten worden vergoed uit een ander budget. Daarnaast zijn wij niet nagegaan of de verantwoorde hoeveelheid kilometers ook daadwerkelijk ten behoeve van de fractie zijn besteed en of het aantal kilometers juist is verantwoord.
- Op basis van het arrest van de Hoge Raad van 21 december 2012 (NJ 2013, 44) geldt dat de regels rondom uitbetaling van reiskosten zijn gewijzigd voor personen die onder de provinciale rechtspositieregeling vallen (Statenleden en burgerstatenleden). Met ingang van 2014 zijn de uitgangspunten volgens dit arrest van toepassing. Daarnaast zijn met ingang van 2014 de spelregels voor het vergoeden van aanvullende vergoedingen aan burgerstatenleden gewijzigd. De fracties zijn over de toepassing van de wijzigingen met ingang van 2014 op 16 april 2014 en 7 juli 2014 per mail geïnformeerd door de griffie van de provincie Flevoland. Wij zijn nagegaan of de uitgangspunten die de griffie heeft gemaild naar de fracties juist worden toegepast door de fracties.

- Wij hebben niet onderzocht of de kosten eventueel ook op een andere wijze zijn gedeclareerd.
- Wij hebben ons alleen gericht op de juistheid van de verantwoorde kosten. Wij hebben geen onderzoek verricht naar de volledigheid van de kosten. Tevens hebben wij geen onderzoek verricht naar de volledigheid van de verkregen bijdragen/opbrengsten van de fractie.
- Wij hebben geen expliciet onderzoek verricht naar de categorisering van de kosten in de financiële verantwoording.
- Wij hebben geen onderzoek verricht naar de fiscale gevolgen van bepaalde vergoedingen. Mogelijk kunnen fiscale risico's ontstaan. Deze aspecten zijn niet in ons onderzoek betrokken.

3. Uitkomsten verrichte werkzaamheden

1 Het voor het tweede tot en met het vierde kwartaal 2015 inzichtelijk maken van de geldende regelgeving. Dit op basis van de aangepaste verordening.

Onderstaand is de geldende regelgeving weergegeven. De regelgeving is in voorgaande jaren reeds afgestemd met de griffie van provincie Flevoland. In ons onderzoek hebben wij ons gericht op de volgende regelgeving:

- verordening op de ambtelijke bijstand en fractieondersteuning, versie 2013;
- verordening rechtspositie Gedeputeerden, Staten- en Commissieleden Provincie Flevoland, geldig sinds 1 januari 2008;
- de Provinciewet;
- met ingang van 2014 zijn de regels rondom uitbetaling van reiskosten voor personen die onder de provinciale rechtspositieregeling vallen (Statenleden en burgerstatenleden), alsmede het verstrekken van aanvullende vergoedingen aan burgerstatenleden gewijzigd. Over de gewijzigde regelgeving en de toepassing hiervan vanaf het jaar 2014 zijn de fracties door de griffie van de provincie Flevoland per mail geïnformeerd op 16 april 2014 en 7 juli 2014. De inhoud van deze mails hebben wij betrokken in onze werkzaamheden.

2 Het aansluiten van de ingediende verantwoordingen per fractie (totaal 12 fracties) over het tweede tot en met het vierde kwartaal 2015 met de onderliggende administratie per fractie.

Door alle fracties is een verantwoording ingediend. Niet bij alle fracties zijn hierbij ook een onderliggende administratie (overzicht met financiële details) aangeleverd. Wel zijn onderliggende facturen, bankafschriften en onderbouwende documenten bij de griffie ingediend. Wij hebben een aansluiting gemaakt tussen de ingediende verantwoordingen met (indien beschikbaar) de onderliggende administratie en onderbouwende facturen/documenten.

3 Het aansluiten van de in de administratie opgenomen bestedingen met onderliggende documentatie (facturen, bonnen, beschikking)

De verantwoorde bestedingen zijn aangesloten met de onderliggende documentatie. Onder punt 4 zijn hierbij de algemene bevindingen en bevindingen per fractie weergegeven.

4 Vaststellen of de onderzochte kosten passen binnen de gestelde voorwaarden in de geldende wet- en regelgeving

De bestedingen zijn aangesloten met onderliggende documentatie (zoals kostendeclaraties, bonnen, facturen). Hierbij is tevens onderzocht in hoeverre de bestedingen passen binnen de gestelde voorwaarden in de geldende wet- en regelgeving. Onderstaand zijn de geconstateerde feitelijke bevindingen weergegeven:

Algemene bevindingen

- Door de provincie Flevoland wordt een modelverantwoording gehanteerd. Volgens de modelverantwoording dient voor de verantwoording van de fractiegelden het kasstelsel gehanteerd te worden. Enkele fracties hanteren (gedeeltelijk) het baten- en lastenstelsel, of gebruiken het voorgestelde format van de provincie niet. Wij adviseren u de toepassing van het stelsel van verantwoorden op te nemen in de verordening.
- Door diverse fracties wordt gewerkt met ingediende kostendeclaraties van fractieleden. De procedure rondom het indienen en autoriseren van kostendeclaraties is niet altijd eenduidig per fractie. Wij adviseren de fracties hier een eenduidige administratieve procedure voor op te stellen en deze ook schriftelijk vast te leggen. Hierbij dient aandacht te zijn voor functiescheidingen in het proces van declareren, autoriseren en betalen van declaraties.
- Vanuit de fractievergoedingen worden door diverse fracties vergoedingen betaald ten behoeve van daadwerkelijke ondersteuning van de fractie c.q. het voeren van de administratie en verrichten van overige werkzaamheden. Dit is conform de verordening toegestaan. Wij hebben geconstateerd dat de vorm en de hoogte van deze vergoedingen per fractie verschillen. Er zijn fracties die een onkostenvergoeding per uur verstrekken, fracties die hiervoor een personeelsadministratie voeren en fracties die gebruik maken van de vrijwilligersregeling. Daarbij is in enkele gevallen onduidelijk of de onkostenvergoeding fiscaal een belaste of een onbelaste onkostenvergoeding betreft. Wij adviseren u, conform voorgaand jaar, te overwegen om één te hanteren systematiek af te spreken.
- Met ingang van 2014 zijn de regels rondom uitbetaling van reiskosten voor personen die onder de provinciale rechtspositieregeling vallen (Statenleden en burgerstatenleden), alsmede het verstrekken van aanvullende vergoedingen aan burgerstatenleden gewijzigd. De fracties zijn hierover door de griffie per mail geïnformeerd op 16 april 2014 en 7 juli 2014. Dit betekent dat burgerstatenleden geen vergoeding meer mogen ontvangen vanuit het fractiebudget. In enkele situaties hebben burgerstatenleden ook de functie van fractie assistent. Vanuit deze rol kan wel een vergoeding worden verstrekt. De huidige vergoeding is vaak gebaseerd op afgesloten overeenkomsten uit het verleden. Hierbij was het niet altijd duidelijk of de vergoeding betrekking heeft op de rol van burgerstatenlid of uit de rol van fractie assistent. Dit is na navraag wel expliciet toegelicht door de fracties. Wij adviseren de fracties de huidige overeenkomsten hierop nader te analyseren en waar nodig aan te scherpen.

Bevindingen per fractie:

VVD

- Geen bijzonderheden geconstateerd.

PVV:

- Geen bijzonderheden geconstateerd.

CDA:

- Geen bijzonderheden geconstateerd.

SP:

- Geen bijzonderheden geconstateerd.

D66:

- De verantwoording van D66 is ingediend voor de periode van 18 maart tot en met 31 december 2015. Dit aangezien de fractie in haar verantwoording aansluiting houdt bij de fractieperiode 2015/2018.

PvdA:

- Geen bijzonderheden geconstateerd.

ChristenUnie:

- Onder de rentelasten zijn renteopbrengsten verantwoord voor een bedrag van €355,35. Rentebaten behoeven niet verrekend te worden via de fractieverantwoording.
- Onder de rentelasten is een opbrengst verantwoord voor een bedrag van €16,89 dat betrekking heeft op een bijstorting door de fractie op de betaalrekening van de fractie. Dit betreffen eigen middelen van de fractie. Deze opbrengst hoeft niet verrekend te worden via de fractieverantwoording.

SGP:

- Geen bijzonderheden geconstateerd.

Partij van de Dieren:

- Geen bijzonderheden geconstateerd.

GroenLinks:

- Geen bijzonderheden geconstateerd.

50 Plus Partij:

- Geen bijzonderheden geconstateerd.

Senioren + Flevoland

- Wij hebben geen nadere onderbouwing ontvangen omtrent de terugbetaling aan de provincie Flevoland van €3.598,60.
- Er wordt een bedrag van €10,39 verantwoord met als omschrijving: 'attentie relatie bedrijfskring'. Daarnaast wordt een bedrag van €250,- verantwoord voor het opbouwen van een website. Wij hebben niet kunnen vaststellen in hoeverre deze kosten gemaakt zijn ten behoeve van de fractie.
- Er wordt een bedrag verantwoord van €17,80 (OV kosten E. Boshuijzen) echter is er onderbouwing toegevoegd voor een bedrag ten hoogte van €9,22. Wij hebben geen verklaring ontvangen voor dit verschil.

Het aansluiten van de verkregen inkomsten met onderliggende documentatie (bankafschriften, brief provincie)

Voor alle fracties zijn de verkregen inkomsten aangesloten met onderliggende documentatie. Dit betreft veelal de toekenning van het budget door de provincie Flevoland. De inkomsten zijn hierbij concreet onderbouwd middels documentatie.

4. Beperking in het gebruik en verspreidingskring

Deze rapportage is uitsluitend bestemd voor provincie Flevoland, aangezien anderen die niet op de hoogte zijn van het doel van de werkzaamheden de resultaten onjuist kunnen interpreteren. Wij attenderen u er derhalve op dat de rapportage niet (geheel of gedeeltelijk) aan anderen mag worden verstrekt zonder onze uitdrukkelijke toestemming vooraf.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zijn gaarne bereid de inhoud van deze rapportage verder toe te lichten.

Hoogachtend,
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. J.L. Sebel RA
partner

Bijlage: gehanteerde uitgangspunten bij de overeengekomen specifieke werkzaamheden betreffende de fractievergoedingen tweede tot en met het vierde kwartaal 2015

In ons onderzoek hebben wij ons gericht op de volgende regelgeving:

- verordening op de ambtelijke bijstand en fractieondersteuning, versie 2013;
- verordening rechtspositie Gedeputeerden, Staten- en Commissieleden provincie Flevoland, geldig sinds 1 januari 2008;
- de Provinciewet;
- met ingang van 2014 zijn de regels rondom uitbetaling van reiskosten voor personen die onder de provinciale rechtspositieregeling vallen (Statenleden en burgerstatenleden), alsmede het verstrekken van aanvullende vergoedingen aan burgerstatenleden gewijzigd. Over de gewijzigde regelgeving en de toepassing hiervan vanaf het jaar 2014 zijn de fracties door de griffie van de provincie Flevoland per mail geïnformeerd op 16 april 2014 en 7 juli 2014. De inhoud van deze mails hebben wij betrokken in onze werkzaamheden.

Welke kosten zijn toegestaan?

Elke fractie krijgt jaarlijks een vast deel per fractie en een flexibel deel per fractielid; dit voor zowel de algemene vergoeding als voor de tegemoetkoming in de personeelskosten. In onderstaande paragraaf wordt op basis van de regelgeving aangegeven aan welke doeleinden de bijdrage mag worden besteed.

Verordening op de ambtelijke bijstand en de fractieondersteuning versie 2013

Op basis van artikel 6 lid 1 dient de algemene financiële bijdrage als tegemoetkoming in de kosten voor het functioneren van de fractie.

Artikel 6 lid 2 Fracties besteden de algemene vergoeding om hun volksvertegenwoordigingen, kader stellende en controlerende rol te versterken”.

Artikel 6 lid 3 De fracties zijn vrij in het besteden van de bijdrage van lid 1 onder voorwaarde dat te allen tijde de relatie aangetoond kan worden tussen het bestede bedrag en het werk van de fractie.

Wat mag niet?

Op basis van de genoemde regelgeving hebben wij hieronder uitgewerkt welke kosten niet uit het budget fractieondersteuning gefinancierd kunnen worden.

Verordening op de ambtelijke bijstand en de fractieondersteuning versie 2013

Artikel 6 lid 4

De bijdrage mag niet gebruikt worden ter bekostiging van:

- uitgaven die in strijd zijn met wettelijke bepalingen en overige regelingen;
- betalingen aan politieke partijen, met politieke partijen verbonden instellingen of natuurlijke personen anders dan ter vergoeding van prestaties (diensten of goederen) geleverd ten behoeve van de fractie op basis van een gespecificeerde, reële declaratie;
- giften;
- uitgaven welke dienen bestreden te worden uit vergoedingen die de leden ingevolge het Rechtspositiebesluit Staten- en commissieleden toekomen;

Artikel 8 lid 3

Het is niet toegestaan in enig jaar ten laste van een volgend begrotingsjaar werkzaamheden van de fractie te financieren.

Verordening rechtspositie Gedeputeerden, Staten- en Commissieleden Provincie Flevoland

Op grond van deze regeling hebben de (individuele) Statenleden aanspraak op de volgende (on)kostenvergoedingen:

- Een maandelijks vergoeding voor de werkzaamheden van het Statenlid gebaseerd op een door het ministerie van BZK vastgesteld bedrag. Statenleden kunnen op basis hiervan niet op een andere wijze een vergoeding ontvangen wegens het verrichten van werkzaamheden als Statenlid.
- Uit de maandelijks onkostenvergoeding dienen de volgende kostencomponenten te worden bestreden:
 - representatiekosten;
 - vakliteratuur;
 - contributies en lidmaatschappen;
 - telefoonkosten;
 - bureaunkosten, porti;
 - zakelijke giften;
 - bijdrage aan fractiekosten;
 - ontvangsten thuis;
 - excursies.

Dit impliceert dat bovenstaande kosten van Statenleden niet mogen worden bekostigd uit de bijdrage voor fractieondersteuning.

- Reiskosten gemaakt voor het bijwonen van vergaderingen van Provinciale Staten of commissies van Provinciale Staten, dan wel reizen die op initiatief van de provincie Flevoland worden gemaakt, worden vergoed door de provincie Flevoland. Deze kosten kunnen derhalve niet worden bekostigd uit de algemene bijdrage voor fractieondersteuning.
- Gemaakte noodzakelijke verblijfkosten ten behoeve van voor de provincie gemaakte reizen (anders dan bijwonen van vergadering van Provinciale Staten of commissies van Provinciale Staten) worden door de provincie vergoed. Dit impliceert dat bovenstaande kosten van Statenleden niet mogen worden bekostigd uit de bijdrage voor fractieondersteuning.
- Kosten van cursussen, congressen, seminars en symposia die in het provinciaal belang door of namens de provincie worden aangeboden of verzorgd komen voor rekening van de provincie. Bij overige cursussen, congressen, seminars en symposia dient het Statenlid een gemotiveerde aanvraag bij de provincie in. De kosten hiervan komen voor rekening van de provincie als deelname van belang is in verband met de vervulling van het Statenlidmaatschap. Dit impliceert dat kosten van cursussen, congressen, seminars en symposia van Statenleden niet mogen worden bekostigd uit de bijdrage voor fractieondersteuning.
- Een computer, bijbehorende apparatuur en software worden door de provincie in bruikleen ter beschikking gesteld. Een alternatief is dat de provincie een tegemoetkoming verstrekt voor aanschaf of gebruik van een computer, inclusief apparatuur en software. Dit impliceert dat de kosten van aanschaf van een computer, bijbehorende apparatuur en software niet mogen worden bekostigd uit de bijdrage voor fractieondersteuning.

Commissieleden

Artikel 28: Commissieleden krijgen een vergoeding voor het bijwonen van vergaderingen van de commissie en haar subcommissies.

Artikel 29: reiskosten voor het bijwonen van de vergaderingen van de commissie worden vergoed door de provincie. De voorzitters van de commissie ontvangen een vergoeding voor reiskosten ter voorbereiding van de vergaderingen van hun commissies. Aan een commissielid worden vergoed de noodzakelijke verblijfkosten voor het bijwonen van de vergaderingen van de commissie.

Artikel 30: buitenlandse excursies of reizen worden vergoed door de provincie na goedkeuring door Provinciale Staten.

Dit impliceert dat bovenstaande kosten voor Commissieleden niet mogen worden bekostigd uit de bijdrage voor fractieondersteuning.

Mail provincie Flevoland van 16 april 2014 en 7 juli 2014 over gewijzigde spelregels reiskostenvergoeding en vergoeding burgerleden.

Met ingang van 2014 zijn de regels rondom uitbetaling van reiskosten voor personen die onder de provinciale rechtspositieregeling vallen (Statenleden en burgerstatenleden) alsmede het verstrekken van aanvullende vergoedingen aan burgerleden gewijzigd. De fracties zijn hierover door de griffie van de provincie Flevoland per mail geïnformeerd op 16 april 2014 en 7 juli 2014. Dit betekent dat:

- Reiskosten aan Statenleden en burgerstatenleden ten behoeve van de fractie niet meer ten laste van het fractiebudget verantwoord worden maar gedeclareerd worden bij de provincie Flevoland. Bij de uitbetaling worden de uitgangspunten van het Reisbesluit binnenland gehanteerd.
- Burgerstatenleden, naast de vergoedingen voor het bijwonen van de commissievergaderingen die door de Provincie worden betaald, geen aanvullende vergoedingen uit het fractiebudget ontvangen.